

Els Kuiper, onderzoeker VU Amsterdam

Webwijs maken van kinderen ‘Docenten zijn niet klaar voor hun rol’

Kennisnet Ict op school sprak hierover met Els Kuiper, onderzoeker aan de Vrije Universiteit van Amsterdam en onlangs gepromoveerd op het onderwerp webwijsheid van kinderen.

Uit uw onderzoek blijkt dat kinderen wat internetvaardigheden betreft nog een hoop moeten leren. Wat zijn uw bevindingen hierover?

“Kinderen hebben vaak moeite om de bron te beoordelen op bruikbaarheid en betrouwbaarheid. Ze maken geen onderscheid tussen een website en een weblog, tussen een informatieve en commerciële site etc. Daarnaast lezen ze heel slecht en houden ze niet goed in de gaten waar ze mee bezig zijn. Ook hebben ze de illusie dat het internet

het precieze antwoord heeft op hun vraag. Neem het voorbeeld van twee meisjes uit groep 7 die op internet het verschil zoeken tussen een scharrelei en een legbatterij. Zij vinden een website waarop in twee alinea’s wordt uitgelegd wat scharreleieren en respectievelijk legbatterijeieren zijn. Omdat er niet letterlijk staat beschreven wat het verschil is klikken ze weg en zoeken ze verder!”

Wat is volgens u de oorzaak hiervan?

“Kinderen weten niet beter. Als niemand vertelt hoe je een website moet beoordelen of toetsen op bruikbaarheid en betrouwbaarheid, dan zal een kind dergelijke vaardigheden niet uit zichzelf toepassen. Wat slecht lezen betreft, kinderen denken weleens dat het niet nodig is om op internet te lezen. De uitspraak: ‘Ik gebruik liever internet dan boeken want op internet hoef ik niet te lezen’, spreekt denk ik boekdelen.”

Hoe kan het onderwijs bijdragen aan betere internetvaardigheden?

“Al vroeg beginnen met voorlichting over het gebruik van internet. Jonge kinderen bijvoorbeeld zoeken graag plaatjes. Op dat moment leren ze zichzelf al bepaalde internetvaardigheden aan. In feite moeten we ze dan al op school begeleiden bij het gebruik van internet. Leren nadenken over de informatie die kinderen online vinden is heel belangrijk. Juist als het gaat om informatie die in eerste instantie niet zo interessant voor ze is. Dit leerproces houdt

overigens niet op. Het is een doorgaande leerlijn die door zou moeten lopen naar het voortgezet onderwijs.”

Docenten krijgen een belangrijke taak binnen zo'n doorgaande leerlijn op gebied van zoeken, beoordelen en gebruiken van internetinformatie. Zijn docenten klaar voor deze rol?

“Nee. Enerzijds worden leerlingen onderschat. Er zijn bijvoorbeeld leerkrachten die hun leerlingen afraden om via Google informatie te zoeken. Zij geven dit advies omdat ze niet weten hoe ze hun leerlingen bij het googelen moeten begeleiden en hopen te voorkomen dat leerlingen onjuiste informatie van het internet plukken. In mijn ogen is dat onverstandig omdat kinderen graag via zoekmachines hun informatie verzamelen. Anderzijds, en dat komt vooral voor in het voortgezet onderwijs, hebben docenten de neiging om leerlingen te overschatten. Ze geven bijvoorbeeld de opdracht om iets op internet te zoeken, terwijl veel leerlingen niet de vaardigheden bezitten om de informatie op juiste waarde in te schatten.”

Waarom overschatten docenten hun leerlingen?

“Veel docenten denken dat ze hun leerlingen op internetgebied nauwelijks wat kunnen bijbrengen. Niets is minder waar. Misschien dat een leerling wat knoppenkunde betreft verder of sneller is dan een gemiddelde docent, maar op gebied van zoeken, beoordelen en gebruiken van informatie speelt de docent nog steeds een belangrijke rol. Internetinformatie moet vertaald worden naar kennis en inzicht. Kinderen kunnen dat niet alleen, een docent of leerkracht zal ze hierin moeten begeleiden.”

Is webwijsheid naar uw mening leeftijdsafhankelijk?

“Dat weet ik eerlijk gezegd niet. Ik heb wél het idee dat kinderen en tieners makkelijker omgaan met mediaontwikkelingen dan ouderen. Misschien komt dat door het ouder worden op zich. Je wordt wat kritischer, doet niet meer direct met hypes mee en kijkt eerst de kat uit de boom. Kinderen zijn daar wat spontaner in en proberen nieuwe ontwikkelingen meteen uit. Vinden ze het niet meer leuk, dan stoppen ze ermee.”

Ten slotte: hoe zit het met uw webwijsheid?

“Als je praat over het zoeken, vinden en beoordelen van informatie, dan ben ik daar redelijk wijs in. Daarnaast ben ik me bewust van mijn eigen valkuilen wanneer ik op internet rondsurf. Ik kan tijdens het zoekproces bijvoorbeeld te lang blijven hangen bij andere informatie. Trends zoals Hyves volg ik op de voet. Nee, ik heb geen account, maar ik weet wél wat het is en wat de mogelijkheden zijn. Ik vind gewoon dat ik op de hoogte moet zijn van dit soort ontwikkelingen.”

© Kennisnet Ict op school, Zoetermeer 2007

Alle rechten voorbehouden.

Naamsvermelding-NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken 2.5 Nederland

De gebruiker mag: het werk kopiëren, verspreiden, tonen en op- en uitvoeren

Onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding. De gebruiker dient bij het werk de naam van Kennisnet Ict op School te vermelden.

Niet-commercieel. De gebruiker mag het werk niet voor commerciële doeleinden gebruiken.

Geen Afgeleide werken. De gebruiker mag het werk niet bewerken.

Bij hergebruik of verspreiding dient de gebruiker de licentievoorwaarden van dit werk kenbaar te maken aan derden. De gebruiker mag uitsluitend afstand doen van een of meerdere van deze voorwaarden met voorafgaande toestemming van Kennisnet Ict op School.

Het voorgaande laat de wettelijke beperkingen op de intellectuele eigendomsrechten onverlet.

(www.creativecommons.org/licenses)